

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No 1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanov Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukaramova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSİYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	

BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ “YASHIL” INVESTITSİYALARNI RIVOJLANTIRISH

Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li

SamISI, Bank ishi kafedrası assistenti

Email: alimardonabduraxmanov8@gmail.com

Annotatsiya. Yashil o'sish va barqaror rivojlanish konsepsiyasi global mafkuraga aylanib bormoqda, milliy iqtisodiyotlarni o'zgartirish va qayta qurish vektorini belgilab bermoqda hamda asosiy e'tiborni operatsion samaradorlikni miqdoriy baholashdan oqilona tanlov shartlariga o'tkazmoqda. Shuning uchun bugungi kunda barqaror o'sishni ta'minlashning eng dolzarb masalasi moliyalashtirish tizimini o'zgartirish va “yashil” investitsiyalar hamda ijtimoiy mas'uliyatli biznes tamoyillariga asoslangan yangi moliyaviy paradigmani shakllantirishdir. Ushbu tadqiqot ekologik jihatdan neytral “yashil” investitsiyalar va keyinchalik kam uglerodli iqtisodiyotga o'tish orqali ekologik loyihalar uchun resurslarni ta'minlash masalasini o'rganadi. Shuningdek, ishda turli xil yashil moliyalashtirish vositalari va ularning o'ziga xos qo'llanilishi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, barqaror moliyalashtirish, yashil loyihalar, yashil moliyalashtirish, yashil investitsiyalar, yashil kreditlar.

Abstract. The concept of green growth and sustainable development is becoming a global ideology, determining the vector of transformation and restructuring of national economies, shifting the focus from quantitative assessment of operational efficiency to the conditions of rational choice. Therefore, the most urgent issue of ensuring sustainable growth today is to change the financing system and form a new financial paradigm based on the principles of "green" investment and socially responsible business. This study examines the issue of providing resources for environmental projects through environmentally neutral "green" investments and the subsequent transition to a low-carbon economy. The work also analyzes various green financing instruments and their specific applications.

Key words: green economy, sustainable development, sustainable financing, green projects, green financing, green investments, green loans.

Аннотация. Концепция «зеленого роста» и устойчивого развития становится глобальной идеологией, определяющей вектор трансформации и реструктуризации национальных экономик, смещая акцент с количественной оценки операционной эффективности на условия рационального выбора. Поэтому наиболее актуальной задачей обеспечения устойчивого роста сегодня является изменение системы финансирования и формирование новой финансовой парадигмы, основанной на принципах «зеленых» инвестиций и социально ответственного бизнеса. В данном исследовании рассматривается вопрос предоставления ресурсов для экологических проектов посредством экологически нейтральных «зеленых» инвестиций и последующего перехода к низкоуглеродной экономике. В работе также анализируются различные инструменты «зеленого» финансирования и их конкретное применение.

Ключевые слова: зеленая экономика, устойчивое развитие, устойчивое финансирование, зеленые проекты, зеленое финансирование, зеленые инвестиции, зеленые кредиты.

KIRISH

Hozirgi vaqtda barcha darajalarda amalga oshirilayotgan modernizatsiya islohotlari barqaror rivojlanish vositalarini joriy etish orqali amalga oshirilmoqda. Barqaror rivojlanish shunchaki tushuncha bo'lishdan to'xtadi va amaliyotga yo'naltirilgan biznes va investitsiyalar dunyosida asosiy oqimga aylanib bormoqda, bu esa “yashil” investitsiyalar uchun samarali bozorni shakllantirish va rivojlantirishni talab qiladi.

Bugungi iqtisodiy sharoitda, hatto rivojlangan mamlakatlarda ham biznes faolligi pasayayotgan bir paytda, barqaror o'sishni ta'minlashdagi qiyinchiliklar orqa fonga o'tishi va yashil rivojlanish masalalari kamroq dolzarb

bo'lib qolishi mumkin. Biroq ushbu hozirgi global iqtisodiy muhit ham alohida milliy iqtisodiyotlarda, ham global miqyosda iqtisodiy rivojlanishning sifat xususiyatlarini miqdoriy ko'rsatkichlardan ustun qo'yadigan fundamental boshqaruv konsepsiyasi uchun asos yaratishi kerak. Bu, o'z navbatida, barqaror rivojlanish nazariyasi va amaliyotida mustahkamlangan hamda iqtisodiy ekotizimni o'zgartirishni, shu jumladan alohida iqtisodiyotlar va mamlakatlar darajasida yangi moliyaviy va investitsiya modelini ishlab chiqishni talab qiladi [1]. Ma'lumki, yashil o'sish va barqaror rivojlanish masalalari o'tgan asrda aniqlangan va xalqaro hamjamiyat tomonidan keng qo'llab-quvvatlangan. 1987-yilda BMTning Atrof-muhit va rivojlanish bo'yicha komissiyasi tabiiy resurslarni iste'mol qilish ekotizimlarning mahsuldorligi va qayta tiklanishidan oshmaydigan, ekologik xarajatlarni bartaraf etadigan va kelajak avlodlar manfaatlarini barqaror deb hisoblaydigan iqtisodiy tizimni tashkil etish tamoyilini ko'rib chiqishni taklif qildi. Barqaror rivojlanishda Yer aholisi farovonligining o'sishi oqilona iste'mol va ishlab chiqarishni joriy etish orqali ta'minlanishi kerak, ijtimoiy va texnik taraqqiyot esa faqat tabiatni muhofaza qilish choralari orqali ta'minlanishini talab etadi [2].

Ekologik muhit – bu insoniyatning yashashi uchun tabiiy sharoit va hayot sodir bo'lishi mumkin bo'lgan joy. Atrof-muhit muammolari allaqachon hayotni ta'minlashning muhim masalalariga aylangan. Keng qamrovli iqtisodiy o'sish natijasida yuzaga kelgan atrof-muhitning ifloslanishi, energiya tanqisligi va global isish bilan bog'liq global ekologik inqirozlar insoniyatning xavfsizligi va barqaror rivojlanishiga jiddiy tahdid soladi. Tabiiy resurslarning kamayishi va atrof-muhitning yomonlashishi iqtisodiy rivojlanishga sezilarli darajada to'sqinlik qiladi va butun dunyo bo'ylab hayot sifatini yaxshilashga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikka qanday erishish mumkinligi masalasi bugungi kunda xalqaro hamjamiyat uchun keng tarqalgan tashvishga aylandi. Hayot darajasi va sifatini yaxshilash ijtimoiy rivojlanishning eng yuqori tamoyili va yakuniy maqsadi ekanligi umuman qabul qilingan. Iqtisodiy o'sish taraqqiyot va farovonlikni o'lchashning yagona standarti bo'la olmaydi, yaxshi ijtimoiy va ekologik muhit yaratilishi kerak. Atrof-muhit hayot sifatini o'lchashda muhim element hisoblanadi. Turmush darajasi oshgani sayin odamlarning atrof-muhitni muhofaza qilish zarurligi haqidagi xabardorligi asta-sekin oshib boradi va aholining hayot sifatini yaxshilash barqaror rivojlanish strategiyalarini amalga oshirishda asosiy vazifaga aylanadi.

Hozirgi vaqtda, ayniqsa, "iflos sanoat"larda faoliyat yurituvchi korxonalarda yashil investitsiyalarga o'tish zarurati atrof-muhit va biologik xilma-xillikni saqlash, shuningdek, qulay ijtimoiy sharoitlarni saqlab qolish uchun dolzarbdir. Ushbu sohalaridagi kompaniyalarning ishlab chiqarish faoliyati sanoatning ekologik zararining eng katta ulushini tashkil qiladi. Yashil loyihalarni amalga oshirish odatda katta investitsiya xarajatlari va yangi turdagi risklarni keltirib chiqaradi, bu esa kompaniyalar uchun bunday loyihalar uchun investitsiya mablag'larini jalb qilishni qiyinlashtiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda "yashil investitsiya" tushunchasi ekologik jihatdan neytral texnologiyalar va yechimlarga asoslangan loyihalar va tashabbuslarga moliyaviy resurslarni ajratish mexanizmini o'z ichiga oladi, bu esa ularni "yashil iqtisodiyot"ning tarmoqlararo rivojlanishidagi global asosiy tendensiyaga integratsiyalashuvini ta'minlaydi. O'z navbatida, "yashil iqtisodiyot"ni atrof-muhitga mas'uliyatli munosabatda bo'lishga, ishlab chiqarishni intensiv modernizatsiya qilishni amalga oshirishga va natijada yuqori qo'shimcha qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarishni ko'paytirishga asoslangan iqtisodiy va biznes faoliyatining yangi bosqichi sifatida ta'riflash mumkin. Dunyo bo'ylab olimlar "yashil" investitsiyalarni muhokama qilmoqdalar, ammo ular hali yagona konsepsiyani ishlab chiqmaganlar. G'arb olimlari "yashil" investitsiyalarni ijtimoiy mas'uliyatli investitsiyalar — ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy foydalarni birlashtirgan investitsiya modeli sifatida ta'riflashga moyildirlar.

J. Elkington ijtimoiy mas'uliyatli investitsiyalar uchun uch tomonlama kun tartibini taqdim etadi va "yashil" investitsiyalar ularning iqtisodiyotga, atrof-muhitga va jamiyatga ta'sirini hisobga olishi kerakligini ta'kidlaydi [3].

L. Eyraud "yashil" investitsiyalar atrof-muhit, jamiyat va iqtisodiyotni hisobga olgan holda issiqxona gazlari chiqindilari va havo ifloslantiruvchi moddalarni kamaytirish uchun zarur bo'lgan investitsiyalarni anglatishini ta'kidlaydi [4].

H. Sun va boshqalarning fikriga ko'ra, yashil investitsiya — bu atrof-muhitga foyda keltirishga qaratilgan loyihalarga kapital ajratish harakatidir [5]. Shunga o'xshash ta'rif H. S. Du va boshqalar tomonidan berilgan [6].

Ba'zi olimlar "yashil" investitsiyalarni moliyaviy vositalar sifatida ko'rishadi. S. I. Kodaneva "yashil" investitsiyalarni ishlab chiqarishni optimallashtirish, foyda olish va ekologik-iqtisodiy muvozanatga erishishga qaratilgan turli "yashil" moliyaviy mahsulotlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash usullari orqali ekologik maqsadlarga erishishga yo'naltirilgan moliyaviy vositalar to'plami sifatida ko'rib chiqqan [7].

T. O. Tagaeva va L. K. Kazantsevalar esa "yashil" investitsiyalarni uzoq muddatli moliyaviy investitsiyalar sifatida tasniflaydilar [8].

S. V. Mishulina "yashil" investitsiyalarni pul, qimmatli qog'ozlar va mulk, shu jumladan pul qiymatiga ega bo'lgan va boshqa huquqlarga ega mulk sifatida ta'riflaydi. Investitsiyalar biznesni rivojlantirish va boshqa

faoliyatdan foyda olish maqsadida amalga oshiriladi, shu bilan birga salbiy ekologik ta'sirni kamaytirish, ya'ni ajratish samaradorligiga erishish maqsadini ham ko'zda tutadi [9].

Xitoydagi aksariyat olimlar yashil investitsiyani atrof-muhitni muhofaza qilishga investitsiya deb hisoblaydilar va batafsilroq ta'rif beradilar. Meng Yaoning so'zlariga ko'ra, "yashil" investitsiya ikki ma'noga ega: tor ma'noda bu ifloslanishni nazorat qilish va atrof-muhitni muhofaza qilishga yo'naltirilgan investitsiya, keng ma'noda esa ijtimoiy taraqqiyot, fuqarolik huquqlari, ijtimoiy uyg'unlik va barqaror iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan barcha turdagi investitsiya faoliyatini o'z ichiga oladi [10].

Liu Jixiongning [11] tadqiqotiga ko'ra, "yashil" investitsiyani uch darajada tushunish mumkin. Birinchi daraja — bu atrof-muhitni muhofaza qilish, oqova suvlarni oqizish va qattiq chiqindilarni qayta ishlash uchun inshootlar, uskunalar va tegishli xarajatlarni o'z ichiga olgan ifloslanishni nazorat qilishga investitsiyadir.

Ikkinchi daraja samarali rivojlanishga va resurslardan tejamkor foydalanishga investitsiyalarni, jumladan energiya tejash, materiallarni tejash, suvni tejash va yerni tejashga sarflanadigan xarajatlarni qo'shish orqali ushbu birinchi darajani kengaytiradi.

Uchinchi daraja — keng ma'noda "yashil" investitsiya, ya'ni "yashil YaIM"ni oshirishga hissa qo'shishi mumkin bo'lgan barcha investitsiyalarni o'z ichiga oladi.

Lai Desheng va boshqalarning fikriga ko'ra, yashil investitsiya ilmiy rivojlanish konsepsiyasiga mos keladi, barqaror rivojlanish strategiyasiga uyg'unlashadi va atrof-muhitni ekologik muhofaza qilish, ifloslanishni kompleks nazorat qilish, resurslardan oqilona foydalanish, iqtisodiy qayta ishlashni rivojlantirish hamda inson va jamiyat o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashga qaratilgan yangi turdagi investitsiya hisoblanadi [12].

Bizning fikrimizcha, "yashil investitsiyalar" — bu "yashil" kreditlar, "yashil" obligatsiyalar, "yashil" sug'urta va boshqalar kabi moliyaviy vositalar, jumladan davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning moliyaviy vositalari bo'lib, ular korxonalarning energiya samaradorligini oshirish, resurslar sarfini kamaytirish va ishlab chiqarishni optimallashtirish, rentabellikni oshirish hamda atrof-muhit va iqtisodiyot o'rtasidagi muvozanatga erishish orqali atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish uchun moliyaviy resurslar va kapital oqimlarini taqsimlash imkonini beradi.

Ko'rinishidan, "yashil" investitsiyalarni bunday tushunish bizga ularni uchta asosiy komponentdan iborat keng qamrovli va murakkab hodisa sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi: "yashil", "investitsiya" va "davlat".

"Yashil investitsiyalar" asosan sof moliyaviy vosita bo'lsa-da, qo'shimcha ijtimoiy komponentni ham o'z ichiga oladi va to'g'ri qo'llanilganda davlat siyosatining samarali vositasiga aylanishi mumkin. Turli xil "yashil" loyihalarni amalga oshirish uchun "yashil" investitsiya vositalaridan foydalanish bo'yicha takliflarni o'rganish va ishlab chiqishda, shuningdek ularda davlatning rolini aniqlashda teng darajada keng qamrovli yondashuv qo'llanilishi lozim. Ko'pgina mualliflar bugungi kunda aksariyat "yashil texnologiyalar" iqtisodiy jihatdan kamroq foydali ekanligini va ularga investitsiyalar an'anaviy "jigarrang" texnologiyalarga qaraganda xavfliroq ekanligini ta'kidlaydilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ma'lumotlar xalqaro moliyaviy institutlar, statistik hisobotlar, rasmiy normativ-huquqiy hujjatlar hamda ilmiy maqolalar asosida yig'ildi. Olingan ma'lumotlar qiyosiy, dinamik va tizimli tahlil usullari orqali qayta ishlanib, "yashil" investitsiyalarning barqaror moliyalashtirishdagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yashil investitsiyalar moliyaviy resurslar va kapitalni ijobiy ekologik va ijtimoiy natijalar beradigan loyihalarga yo'naltirishni o'z ichiga oladi. So'nggi yillarda yuqori inflyatsiya, foiz stavkalarining oshishi va retsessiya riski tufayli yuzaga kelgan global bozordagi notinchliklar yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni sekinlashtirmadi. UNCTAD ma'lumotlariga ko'ra, barqaror moliyaviy bozorning (obligatsiyalar, fondlar va ixtiyoriy uglerod bozorlari) qiymati 2022-yilda qariyb 6 trln. AQSh dollariga yetdi¹. Buning yarmidan ko'pi (3,3 trln. AQSh dollari) barqaror obligatsiyalar bozorining qiymatidir.

Davlatlar xususiy kapitalni barqaror rivojlanishning tematik sohasiga (masalan, yashil o'sish) yo'naltirishga intilishadi, ular mablag'larni joylashtirishni ehtimoliy qilish uchun biznes muhitini yaratadilar. Shunday qilib, yashil investitsiyalar barqaror amaliyotlarga, ekologik toza texnologiyalarga va tabiiy resurslarni tejashga qaratilgan. Shu munosabat bilan yashil iqtisodiyotning rivojlanishini baholash uchun ko'rsatkichlarni yaratadilar va BMT dasturlari asosida yashil investitsiyalarni amalga oshirish zonalarini xaritaga tushiradilar. Yashil investitsiyalarni rag'batlantiruvchi davlat moliya dasturlarida hukumatlarning hal qiluvchi roli mavjud bo'lishi kerak, ammo

1 UNCTAD. World Investment Report 2023-Investing in Sustainable Energy for All; United Nations Publications: New York, NY, USA, 2023.

shu bilan birga ular chiqish strategiyasini ishlab chiqishlari kerak. Chiqish strategiyasi davlat moliyalari bu biznesdan butunlay tortib olinadi degani emas. Aksincha, u bozor ishtirokchilarini yashillashtirishga jalb qilish va iqtisodiyotni yashil rivojlanishga o'zgartirishga ko'maklashish uchun erkinlik berishi kerak. Albatta, yashil strategiyalarni amalga oshirish va texnik imkoniyatlarni, jumladan, "yashil" narxlarni yaratish uchun davlat moliyalari zarur bo'ladi. Yashil iqtisodiyotga investitsiya kiritish yoki kiritmaslik to'g'risida qaror qabul qilishda keyingi muhim mezon barqaror rivojlanish siyosati masalalari va bu siyosatlar mehnat bozori, ta'lim, qoidalar, texnologiyalar, innovatsiyalar va boshqalarda qanday amalga oshirilishidir. Atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq mezonlar asosan joriy etilgan barqaror rivojlanish siyosati va ularni amalga oshirishga tegishli bo'ladi.

Bunday amalga oshirish investitsiyalar, amalga oshirish va natijalar uchun vaqt talab etadi. Tabiiy resurslar, ekotizimlar va biologik xilma-xillik masalalari faqat milliy ahamiyatga ega va mablag'lar manbalari qaysi manbalardan moliyalashtirilishi haqida hech qanday savol yo'q. Yashil investitsiyalarda davlat moliyasining katta qismi fiskal siyosat va soliqqa tortish bilan bog'liq. Davlatlar resurslarni saqlashdan eng ko'p manfaatdor va resurslarga investitsiya qilish katta qiymatli mablag'lar, yuqori risk, uzoqroq to'lov muddatlari va yuqori investitsiya xarajatlarini anglatadi. Barqaror rivojlanish strategiyalari resurslar va resurslar unumdorligini saqlash uchun barqaror rivojlanish siyosati, qoidalari va harakatlar rejalariga qaratilgan. Bular asosan uzoq muddatli va strategik investitsiyalar hisoblanadi.

Bundan tashqari, xususiy investorlardan mablag'larni to'playdigan "yashil" fondlar eng raqobatbardosh samaradorlik ko'rsatkichlariga erishish imkoniyatiga ega ekologik tashabbuslarga investitsiya qiladi. Bunday investitsiyalarning o'ziga xos xususiyati investitsiya qilingan mablag'larning yuqori darajadagi ishonchligi, shuningdek, loyihalarning ko'lamli tufayli investitsiyalarning uzoq muddatli tabiati hisoblanadi. Vechur kapital fondlari rivojlanishning dastlabki bosqichlarida, jumladan, yetuklik darajasi past bo'lgan innovatsion texnologiyalarga investitsiya qiladi. Ushbu turdagi investitsiyalar juda risklidir. Bunday loyihalarning taxminan 70–80% i muvaffaqiyatsizlikka uchrashi taxmin qilinmoqda, ammo qolgan loyihalardan olinadigan foyda yetkazilgan zararlarni qoplay oladi [13].

Xalqaro energetika agentligi va Bloombergning Yangi energiya moliyalashtirish bo'limining ekspert hisob-kitoblariga ko'ra, 2015–2040-yillar oralig'ida issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish va faqat toza energiyaga o'tish bo'yicha sa'y-harakatlar odatdagi biznes stsenariysi uchun o'rtacha yillik 220–329 mlrd. dollar va yashil stsenariy uchun 323–590 mlrd. dollar investitsiyalarni talab qiladi.

Jahon iqtisodiy forumi va Iqlim o'zgarishi va barqaror rivojlanish iqtisodiyoti bo'yicha komissiyaning prognozlari ushbu turdagi investitsiyalarni sezilarli darajada oshirish, mos ravishda 0,9 trln. dollar va 0,95 trln. dollarga yetish zarurligini ko'rsatadi. Tegishli davr uchun prognoz qilingan investitsiya hajmi o'rtacha yillik hisobda 275 mlrd. dollarni tashkil etadi. Shuning uchun kam uglerodli rivojlanish ssenariysini amalga oshirish uchun yashil investitsiyalarning o'rtacha yillik hajmi 15% ga oshishi kerak. Biroq bu sa'y-harakatlar global isish keltirib chiqaradigan risklar nuqtayi nazaridan iqtisodiy jihatdan oqlanadi [14].

Mamlakatimizda esa Yevropa Taraqqiyot va Tiklanish Banki tomonidan ajratilgan 10 mln. AQSh dollari miqdoridagi mablag' yashil iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Ushbu mablag' korxonalarga energiya samaradorligini oshirish bo'yicha kreditlar ajratishga yo'naltirilgan bo'lib, hozirda 50 dan ortiq loyiha amalga oshirilmoqda.

Shuningdek, yashil investitsiyalarning yalpi investitsiyalardagi ulushi mamlakatimizda 2019-yilda 3 120 mlrd. so'mni tashkil etib, 2,8% bo'lgan bo'lsa, 2024-yilda 10 950 mlrd. so'mni tashkil etib, 6,3% gacha ko'tarilgan. Besh yil davomida bu ulush 2,2 baravar oshgan. Bu tendensiya O'zbekiston iqtisodiyotida ekologik yo'nalishdagi loyihalarning umumiy investitsiyalar strukturasida tobora muhim o'rin egallayotganini ko'rsatadi. Ayniqsa, davlat tomonidan energiya samaradorligini oshirish, chiqindilarni qayta ishlash va "yashil shaharlar" dasturlariga ajratilgan mablag'larning ortgani bunga asosiy sabab bo'lgan. Ushbu ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2019-yilda yashil investitsiyalarning 45% i davlat, 55% i xorijiy manbalar hisobidan moliyalashtirilgan bo'lsa, 2024-yilga kelib bu nisbat 40/60 foizga o'zgargan [15].

Qayta tiklanadigan energiya loyihalarini moliyalashtirish hajmining o'zgarishi dinamikasi investorlarning yashil energiya yechimlariga qiziqishining asta-sekin o'sib borayotganidan dalolat beradi. Ko'rib chiqilayotgan davrda yashil investitsiyalar hajmining yanada o'sishi tendensiyasi kuzatilayotganini ko'rish mumkin. Global iqtisodiy o'zgarishlar uchun yashil investitsiyalarning ahamiyatini ko'rib chiqishda rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarning yashil loyihalarni moliyalashtirishdagi roli muhim jihatlardan biri bo'lib hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Dunyo bo'ylab ko'plab iqtisodiyotlarda tez sur'atlar bilan o'sib borayotgan "yashil" investitsiyalar barqaror moliyaviy rivojlanishning asosiy omiliga aylanib bormoqda. Mamlakatimizda "yashil" investitsiya bozori endigina shakllanishni boshlamoqda. Davlat tomonidan tartibga solish va bozor infratuzilmasini rivojlantirish kuchaymoqda. Investitsiyalar asosan "yashil" sektorda rivojlanmoqda, "yashil" investitsiyalar uchun resurslar

asosan davlat va bank sektorlarida yaratilmoqda. Kompaniyalar faoliyati bo'yicha ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ma'lumotlarining cheklanganligi, shuningdek, "yashil" investitsiya institutlari va vositalarini rivojlantirish zarurati qayd etilmoqda. Biznes shaffofligini oshirish, "yashil" investitsiya vositalarining kengroq investorlar doirasiga kirishini kengaytirish va ushbu vositalarga talabni oshirish uchun bu sohada xalqaro amaliyotni qo'llash va tegishli davlat siyosatini amalga oshirish zarur.

Shunday qilib, "yashil investitsiya" integratsiyalashgan yondashuvni, chiziqli bo'lmagan yechimlarni, moslashuvchan davlat siyosatini va, eng muhimi, ekotizimni rivojlantirishni talab qilishi aniq. Moliyalashtirishga ekotizim yondashuvi mahalliy, mintaqaviy va milliy darajalarda yashil investitsiyalarni jalb qilish uchun turli vositalarni, shuningdek, jamoatchilikning ekologik xabardorligini oshirish va kompaniyalar, ayniqsa kichik korxonalar uchun tadbirkorlik ko'nikmalari hamda moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlarini bog'lashga qaratilgan. Shunday qilib, ekotizim yondashuvi yashil investitsiyalarni jalb qilishni osonlashtiradigan va yashil biznesning o'sishi uchun qulay sharoitlar yaratadigan yaxlit institutlar, strategiyalar va vositalar to'plamini nazarda tutadi. Moliyaviy ekotizimning asosini venchur kapital, yashil kreditlar va obligatsiyalar, kraudfanding hamda davlat tomonidan moliyaviy va moliyaviy bo'lmagan qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirishning turli vositalari tashkil etadi.

Moliyaviy ekotizimning muhim tarkibiy qismi uzoq muddatli yashil xususiy investitsiyalarni rag'batlantiruvchi tartibga solish vositalarini o'z ichiga olgan qulay siyosiy muhitdir. "Yashil investitsiya ekotizimi", shuningdek, g'oyalarni ishlab chiqishga va keyinchalik investitsiyalarga bo'lgan talabni oshirishga yordam beradigan maslahat xizmatlarini ko'rsatuvchi subyektlar, inkubatorlar va akseleratorlarni ham o'z ichiga olishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, yashil investitsiyalar barqaror va bardoshli iqtisodiyotning asosiy qismini tashkil etadi. Ular atrof-muhitni muhofaza qilishni iqtisodiy o'sish bilan integratsiya qilish imkoniyatini yaratadi va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq dolzarb muammoni hal qilish yo'lini taklif etadi. Yashil investitsiyalarga o'tish shunchaki o'tkinchi tendensiya emas, balki moliya va biznes sohalarida barqaror amaliyotlarni qanday qabul qilishimiz va qadrlashimizdagi tub o'zgarishdir. Investorlar, biznes va tartibga soluvchilarning birgalikdagi sa'y-harakatlari bilan yashil investitsiyalarning salohiyati to'liq amalga oshirilishi mumkin, bu esa yanada barqaror va farovon kelajakka yo'l ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brundtland G.H. Our common future: Report of the World Commission on Environment and Development. Oxford; N.Y., 1987.
2. Nordhaus W.D. Economic growth and climate: The case of carbon dioxide // The American Economic Review. 1977. Vol. 67, № 1. P. 341—346.
3. Elkington J. Partnerships from cannibals with forks: The triple bottom line of 21st-century business / J.Elkington // Environmental quality management. – 1998. – № 8 (1). – P. 37–51.
4. Eyraud L. Green investment: Trends and determinants / L.Eyraud, B.Clements, A.Wane // Energy Policy. – 2013. – № 60. – P. 852–865.
5. Sun H., Wan Y., Zhang L., Zhou Zh. Evolutionary game of the green investment in a two-echelon supply chain under a government subsidy mechanism // Journal of cleaner production. 2019. Vol. 235. P. 1315–1326.
6. Du H.S., Zhan B., Xu J., Yang X. The influencing mechanism of multi-factors on green investments: A hybrid analysis // Journal of cleaner production. 2019. Vol. 239. P. 117–977.
7. Коданева С.И. «Зеленые инвестиции» в России и за рубежом: проблемы, механизмы, перспективы / С.И. Коданева // Россия и современный мир. – 2020. – № 3 (108). – С. 68–88.
8. Тагаева Т.О. «Зеленые инвестиции» как стратегия социально-экономического развития / Т.О. Тагаева, Л.К. Казанцева // Россия: тенденции и перспективы развития. – 2017. – № 12-3. – С. 269–272.
9. Мишулина С.И. «Зеленые» инвестиции как элемент механизма экологизации региональной экономики / С.И. Мишулина // Sochi Journal of Economy. – 2019. № 13 (2). – С. 155–164.
10. 孟耀. 基于 源环境保 的 色投 及其 展思路. 研究. – 2007. № 5. – P. 64–69. [Мэн Яо. Зеленые инвестиции и идеи их развития на основе охраны ресурсов и окружающей среды / Яо Мэн // Исследование финансово-экономических вопросов. – 2007. – № 5. – С. 64–69.]
11. 刘志雄. 色投 对中国 增 作用的实 研究. 商 研究. - 2011. № 10. - P. 146–150. [Лю Чжисюн. Эмпирическое исследование роли «зеленых» инвестиций на экономический рост Китая / Чжисюн Лю // Бизнес-исследования. – 2011. – № 10. – С. 146–150.]
12. 德胜,尹恒,蔡宁.政府的 色投 . 研究参考. – 2011. – № 1. – С. 26-39. [Лай Дэшэн. «Зеленые» инвестиции правительства / Дэшэн Лай, Хэн Инь, Нин Цай // Справочник по экономическим исследованиям. – 2011. – № 1. – С. 26–39.]
13. Ноздрева Р.Б. «Зеленые бонды» как современный инструмент экологического финансирования в бизнесе Японии // Финансовый бизнес. 2018. № 3. С. 45–49.
14. Порфирьев Б. «Зеленые» тенденции в мировой финансовой системе //Мировая экономика и международные отношения. 2020. № 9. С. 5–16.
15. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Iqtisodiy ko'rsatkichlar to'plami 2019-2024. - Toshkent, 2024.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
